

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
Iesv, Cvrsvs Theologicvs**

In decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Primam Partem, & Primam Secundæ D. Thomæ. Ad Alexand.
VII. Pont. Max.

Esparza Arteida, Martin de

Lugduni, 1666

XXXIII. Vtrum Angeli superiores influant in inferiores, sicut infimi influunt in
homines?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94815](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94815)

& habeant Angelum custodem. Quia sicut Christus Dominus erat sapientia, & potestas superior Angelis, ita ceteri homines sunt inferiores eiusdem. Quapropter Christus Dominus habuit Angelos ministrantes sibi, & obsequentes ad nutum, ut apparet ex Matth. 4. cap. ceteri vero habent eosdem custodes, & praesides. Iam similitudo Christi cum ceteris hominibus intelligitur tantum quoad perfectiones eorum, nec non quoad imperfectiones necessarias ad opus redemptionis, ut dictum est qu. 31. de incarnat. Non autem erat eiusmodi defectus inferioritas scientiae, & potestatis respectu Angelorum, atque ideo neque indigentia custodia eorum.

Ad 5. Patet ex dictis supra art. 1. initio, & art. 3. fine. Ad 6. Impugnatio hominum non est ex positiva ordinatione diuina, sed ex sola permissione, cum ea impugnatio sit peccaminosa. Permissio autem eiusmodi impugnationis, ac tentationis nullo ex capite est iniqua. Primum enim maior astutiae, & fortitudini demonis contraponitur maior similiter fortitudo, & sapientia Angelum custodis, & insuper auxilium gratiae Dei. Quia de causa Eliseus dicebat 4. Reg. 6. *Noli timere: Plures enim nobiscum sunt, quam cum illis.* Deinde vult quidem Deus omnes homines saluos facere, sed simul vult, ut sit militia vita hominis super terram, utque perueniat ad gloriam, tanquam ad coronam victoriae, utque coronetur post legitimum certamen. Quem in finem oportuit, ut inter alias pugnas adesset collectatio aduersus Principes, & Potestates aeris huius, subministratis in hunc finem subsidiis modo indicatis. Demum tentatio est duplex, alia ordinata ad experimentum, & ad manifestationem alicuius adhuc latentis in tectato, & huiusmodi tentationis Deus est auctor, tentatque frequenter eo modo. Alia est tentatio ordinata ad ruinam tentati, eumque inducens ad peccandum ex intentione tentantis. Atque huiusmodi tentationis Deus non est auctor, sicut nec aliorum peccatorum, sed solum permittit illam, sicut & ista. De hac autem posteriori sola tentatione est sermo apud Iacobum. Cuius veritati nequaquam contradicit ordinatio demonum ad nos tentandos tentatione intentina, ac inducunt peccati. Quia ea ordinatio non est ex praecepto, aut luatione diuina, sed ex obstinata ipsorum demonum nequitia, Deo permissu tantum se habente, ut dictum est.

Ad 7. In statu innocentiae non fuit, aut necessaria custodia Angelis, aut possibilis impugnatio demonum interior. Quia dono integritatis erat homo firmissime praemunitus, ita ut nullis inferioris partis assultibus pateret ex se ipso. Exterius tamen suberat periculo peccandi, cui & succubuit tentante demone. Propterea eatenus indiguit Angelo custode, eumque habuit.

Ad 8. *Fidelis autem Deus est, qui non patietur vos tentari supra id, quod potestis, sed faciet etiam cum tentatione prouentum, ut dicitur 1. ad Corinth. 3. 10. 13.* Propterea nullam habent homines sufficientem suorum peccatorum excusationem, tamen subsint impugnationi demonum fortiorum se. Quia illam temperat prout oportet, eidemque contraponit Angelum custodem, & gratiam suam. Praeterea plura peccata committant homines non tentante actualiter demone, ut docet D. Thomas q. 114. art. 3. alique communiter apud Suarez lib. 8. cap. 19. licet omnia, ratione peccati Adae, saltem indirecte, & mediate, ex eius tentatione proueniant. Quia saepe contingit, nullam esse indifferentiam ad motus locales nocuos, & proficuos in rebus corporalibus, aut circumstantibus hominem exterius, aut existentibus intra ipsum hominem. Motus autem determinate exactos, raro permittuntur demones, ut inuertant, prout positum est in quaestione precedenti. Eademque de causa non omnia opera nostra bona procedunt singillatim, ac immediate ex Angelis custodia operatione, ac dispositione praua. Non tamen hinc verificatur vel Angelum, vel demonem unquam to-

taliter dimittere hominem, cui sunt delegati. Quia semper nihilominus observant, si qua occurrat oportunitas explendi sui ministerij, & semper retinent intentionem utendi data opportunitate. Sed interim in occasionibus praedictis manifestius carent homines excusatione suorum peccatorum ex demonis impugnatione.

QUESTIO XXXIII.

Utrum Angeli superiores influant in inferiores, sicut infimi influunt in homines?

IDENTVR eodem prorsus modo utrinque inter se comparari. 1. Quia modus, & ordo causalitatis sequitur modum, & ordinem entitatis, atque prius fundatur in posteriori. Homo autem ita comparatur cum infimo Angelo, ut sit paulo minoris perfectionis quam sit idem Angelus, ut apparet ex testimoniis Psalmistae, & Apostoli ponderatis quæst. 1. art. 5. circa istam comparisonem. At infimus Angelus est perfectionis similiter paulo minoris, quam sit Angelus sibi immediate superior, & sic de ceteris usque ad supremum. Ergo idem causalitatis, & influentiae genus exercet unusquisque Angelus superior respectu Angeli inferioris sibi immediate, quod exercet infimus Angelus, seu infimus Angelorum ordo exercet respectu hominis.

2. Inferiora reducuntur in Deum à superioribus per media, ut dicit Dionys. cap. 3. Eccl. Hierarch. Ergo Angelus supremus ita reducit hominem in Deum per Angelum ipsi immediatum, sicut hunc reducit in eundem per alium Angelum priori similiter immediatum, & sic de ceteris intermediis.

3. Omnes naturae intellectuales continentur intra idem genus, ut dictum est in eadem qu. 1. ab art. 21. Ergo in omnibus naturis intellectualibus datur idem genus capacitatis ad influxum actiuum, & passiuum inter superiorem, & inferiorem respectu. Cum igitur homo sit praeditus intellectu, sicut Angeli, necesse est, ut ipsi insit capacitas ad recipiendum influxum, & directionem infimi Angeli, qualis capacitas inest eidem Angelo infimo respectu Angeli immediate sibi superioris, & sic de ceteris usque ad supremum. Existente autem consimili capacitate influxus, oportet influxum quoque ipsum esse consimilem.

Art. 1. Respondetur. Mutua Angelorum inter se ministeria considerari possunt pro duplici statu, nempe viae, & termini, seu beatitudinis. Quod ad statum beatitudinis attinet, quatuor praecipua documenta tradit D. Thomas quæst. 106. ex Dionysio circa influxum aliorum in alios Angelos. Primum est, quosdam Angelos à quibusdam Angelis illuminari, & intellectualiter perfici, id est in agnitionem veritatis perducere, eadem veritate manifestata ab Angelo, cui prius innotescit, alteri Angelo, cui nondum nota erat. Quod traditur à Dionys. cap. 7. caelest. Hierarch. post med. dicendo, quod *Theologi plane monstrant caelestium substantiarum ornatus à supremis mentibus doceri deificas scientias.* Addit D. Thomas, illuminationem istam dupliciter peragi, nempe ex parte principij, seu intellectus, & obiecti. Ex parte quidem principij, quatenus virtus intellectiva inferioris Angeli confortatur ex conuersione superioris Angeli ad ipsum, sicut virtus actiua imperfectioris corporis confortatur ex situati propinquitate perfectioris corporis. Ordinem nimirum conuersionis perinde valere in spiritualibus, atque valet ordo pro

propinquitatis localis in corporalibus. Ex parte verò obiecti quatenus Angelus superior veritatem magis vniuersaliter cognitam iuxta dicta supra qu. 13. distribuit in conceptus magis particulares accommodatos capacitati Angeli inferioris, eosque partim manifestat eidem Angelo inferiori, eo utique manifestationis modo qui expositus est supra quæ. 21. circa locutionem Angelorum.

Art. 2. Posterior iste illuminationis modus est facile peruius, nec indiget ulteriori aliqua explicatione ultra ea, quæ exposita sunt in prædicta quæst. Primū verò illuminationis modum per confortationem, seu per conuersionem intellectus superioris ad inferiorē, ego omnino non capio, ne quidē lecto Caietano ibi, aut etiam considerato art. 1. q. 9. de veritate, ad quem ipse remittit lectorem. Videor tamē mihi satis capere, paritatem ex virtute perfectioris corporis localiter propinqua virtuti actiue corporis imperfectioris, nō esse satis accommodabilem coniunctioni, seu qualicumque conuersioni intellectus superioris ad inferiorē. Quia cum causæ corporales operentur transeunter, possunt ad effectum communem se inuicem iuuare, tametsi neutra afficiat alteram intrinsecē, eidemque intrinsecē non insit. At verò intellectus, cum sit ex suo conceptu principium immanenter operans, nō potest iuuare similiter intellectum alium ad perficiendam suam intellectiōnem, quin vel obiecto superaddat cognoscibilitatem, vel ipsi intellectui ingerat qualitatem, qua intrinsecē perficiatur. Relicto igitur isto illuminationis modo per confortationem, retineatur alter modus illuminationis ex parte obiecti.

Art. 3. Secundum documentum est, vnum Angelū non posse mouere voluntatem alterius ex parte ipsius potentia, nempe immutando immediatē ipsam potentiam; posse tamen mouere ex parte obiecti per modū suadentis, manifestādo aliquas rationes bonitatis ex parte rerum creatarum, quatenus sunt quædam bona ordinata ad bonitatem Dei. Ideoque inducentia specialiter ad eius amorē. Quod traditur à Dionys. cap. 6. Eccl. Hierarc. vbi dicit, quod in caelesti Hierarchia purgatio est in substantiis, & essentiis, tanquam ignotorum illuminationis in perfectiorem scientiam inducens. Nempe motio voluntatis vnius Angeli per alium Angelum ordinatur ad purgationem eius, id est ad puriorem, atque à rebus creatis abstractiorē tendentiam affectiua in Deum. Quare perinde est, purgationem in Angelis fieri per illuminationem inductam perfectioris scientia modo nuper explicato, atque motionem voluntatis fieri in eisdem per eandem. Quod autem voluntas vnius Angeli non possit moueri per alium ex parte principij, probat D. Thomas art. 2. Quia operatio voluntatis est inclinatio quædam volentis in volitum. Inclinationem autem huiusmodi solus ille immutare potest directē, ac immediatē, qui confert virtutem volendi, qui est solus Deus. Sicut etiam naturalem inclinationem, seu appetitum innatum illud solum agens potest immutare, quod potest dare virtutem, in qua fundatur eadem inclinatio, seu appetitus. Quæ quidem est optima ratio. Verum ego si caperem præcedentem illam confortationem intellectus inferioris per conuersionem intellectus superioris ad ipsum, inquirerem, cur similiter voluntas inferior confortari non possit per conuersionem superioris voluntatis ad ipsam, quandoquidem sicut in intellectu superiori datur amplior, ac vniuersalior capacitas ad verum, ita in voluntate superiori datur maior,

ac purior inclinatio ad bonum honestum.

Art. 4. Tertium, & quartum documentum est, Angelum inferiorem illuminari à superiori, superiorem verò illuminari ab inferiori minimē posse. Quæ tradit Dionysius cap. 5. Eccl. Hier. & cap. 15. caelest. Hier. dicens hanc esse legem diuinitatis immobiliter firmatam, ut inferiora reducantur in Deum per superiora: Et rursus vnamquamque caelestem essentiam, intelligentiam sibi à superiori datam, inferiori communicare. Illuminatio inferioris per superiorem patet ex dictis circa primum documentum. Quoad repugnantiam, ut superior illuminetur per inferiorem, notandum est, quod iterum obseruatum fuit superius. Nempe non quamlibet cuiuslibet veritatis manifestationem dici illuminationem, sed solum eam, quæ ducit ad maiorem cognitionem Dei, voluntatisque diuinæ. Notitia namque rerum creatarum secundum se est obscura, ideoque ab Augustino dici solet cognitio vespertina. Quapropter licet Angelus inferior possit alloqui superiorē, eique proinde communicare aliquam notitiam, quam nondum habebat, non tamē illuminare illum propriē potest. Quia per locutionem solos potest manifestare suos conceptus, & determinationes, atque affectus suæ voluntatis, quæ sunt quid purè creatum. De sapientia autem, & voluntate, alique perfectionibus diuinis, plus nouit Angelus superior, quam inferior, ideoque instrui eatenus ab inferiori minimē potest ex natura rei, nisi fortē ex peculiari aliqua, & extraordinaria dispositione providentiæ Dei.

Art. 5. Conferenti hæc cum iis, quæ dicta sunt in quæstione præcedenti circa custodiam hominum per Angelos, facile apparet, influxum superiorum Angelorum in inferiores pro statu beatifico analogicē tantū conuenire cum influxu Angelorum custodum in homines. Quia utrobique datur illuminatio intellectus, eaque mediante directio, & inclinatio voluntatis in Deum. Sed modus est diuersus. Quia Angelus illuminat Angelum manifestando illi immediatē suum aliquem conceptum, in quo relucet aliqua veritas specialiter perducens ad Deum. Cuius illuminationis nō est capax homo pro statu vitæ mortalis. Quia non potest intelligere quidquam nisi dependenter à sensu. Quapropter nec illuminari, nec moueri ad Deum potest, nisi dependenter ab idonea in eum scopum applicatione, ac propositione exteriorum sensibilium, & à cōgruenti similiter dispositione phantasie. Similis est ratio conuenientiæ, & discrepantiæ inter Angelos inuicem, & cum hominibus comparatos pro statu vitæ ipsorum Angelorum. Dictum namque est supra q. 27. inferiores Angelos qui peccauerunt, inductos fuisse ad peccandum exemplo, & suasionē Luciferi, qui creditur esse supremus inter omnes Angelos, & similiter Michaëlem, qui est superior reliquis bonis Angelis, fuisse ducem reliquorum in victoria, quam simul cum ipso reportarunt de dracone, & Angelis eius. Fuit igitur pro eo statu custodia, & impugnatio inferiorum Angelorum per superiores assimilis custodia, & impugnationi quibus dictum fuit, subesse homines. Sed diuersitas fuit, & est in modo, qualis nuper exposita est. Atque per hæc patet satis ad rationes dubitandi, & quo modo distinguenda sint, quæ dicuntur in illis. Hæc porro omnia tenuiter, ac ruditer dicta sunt utrunque ad laudem, & glorificationem bonorum Angelorum, qui Angeli simpliciter dici consuevere, atque in detestationem, & infamiam malorum, quibus dæmonum nomen absolute prolaturum ad hæc sit.

F 7 N 7 S.

LIBER